

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму

М.В. Маліков
« 29 » 08 2025р.

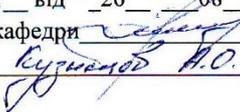
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОРМАЛЬНА АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

підготовки Бакалаврів
денної форм здобуття освіти
освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»
спеціалізації 17.01 Фізична терапія
спеціальності 17 Терапія та реабілітація
галузі знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

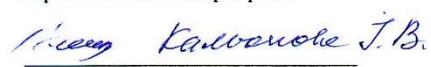
ВИКЛАДАЧІ: Іванська О.В. доцент, к.н.фіз.вих. та спорту.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри медико-біологічних основ фізичної
культури та спорту

Протокол № 1 від « 26 » 08 2025 р.
В.о.завідувача кафедри

Погоджено
Гарант освітньої програми

Зв'язок з викладачами: доцент, к.н. з фіз.вих. та спорту Іванська Олена Василівна

E-mail: elena-ivanskaya@ukr.net

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6230>

Телефон: 289-75-53

Інші засоби зв'язку: elena-ivanskaya@ukr.net

Кафедра: медико-біологічних основ фізичної культури і спорту, 4-й корп. ЗНУ, ауд. 119 (1^й поверх)

1. Опис навчальної дисципліни

Курс «**Нормальна анатомія людини**» є складовою частиною антропології – науки про людину. Знання курсу передбачає засвоєння будови всіх органів і систем організму, з урахуванням рівнів організації живої матерії: клітинного, тканинного, органного, системного та цілісного організму, також формування необхідних практичних умінь і навичок.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Нормальна анатомія людини» є формування уявлення студентів про нормальну анатомію людини як науку про зовнішню форму та внутрішню будову організму; ознайомлення студентів з анатомічними особливостями кожного органу людини; вміння орієнтуватися в топографії органів, їх взаємозв'язку; формування аналітичного підходу до вивчення будови тіла як єдиного цілого, пов'язаного з навколишнім середовищем, умовами праці і побуту. цілого, пов'язаного з навколишнім середовищем, умовами праці і побуту.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-2-й	
Кількість кредитів ECTS	10	
Кількість годин	300	
Лекційні заняття	46год.	
Лабораторні заняття	30год.	
Практичні заняття	30год.	
Самостійна робота	194год.	
Консультації	elena-ivanskaya@ukr.net – запис на консультацію	
Вид підсумкового семестрового контролю:	1- залік 2- екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6230	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

<i>КОМПЕТЕНТНОСТІ/</i> результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
---	-----------------	---------------------------

<p>ЗК – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	<p>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (традиційна, відео трансляція, презентація лекційного матеріалу із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), лабораторні завдання аналітичного, синтетичного та індуктивного характеру, лабораторні роботи з теоретичним матеріалом, практичними завданнями). Методи стимулювання інтересу до навчання: виконання завдань в практичній діяльності, якщо дистанційно то запис відеоуроку з виконанням лабораторного завдання та прикріпленням в систему Moodle.</p>	<p>Контрольні заходи: Самоконтроль. Поточний контроль (усне опитування; письмовий контроль, тестування на СЕЗН Moodle). Підсумковий контроль: – теоретичний блок (тестові завдання на СЕЗН Moodle); – лабораторні завдання (виконання індивідуального лабораторного завдання).</p>
<p>СК02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції. СК04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії. СК06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати СК10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати. СК12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.</p>		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до анатомії. Будова клітини. Сполучна тканина.

Тема 1. Вступ до анатомії. Рівні організації організму людини. Будова клітини. Види тканин. Сполучна тканина. Зв'язок анатомії з медико-біологічними науками. Основні принципи організації тіла

людини. Загальні принципи будови клітин. Будова і функції окремих органел клітини. Основні типи тканин, їх функції. Види сполучної тканини і розташуванням її в організмі людини. Роль остео-, фібро-, хондробластів; остео-, фібро-, хондроцитів; остео-, фібро-, хондрокластів.

Змістовий модуль 2 Osteологія.

Тема 2. Osteологія: класифікація та будова кісткової тканини, кісток. Сполучення кісток.

Сполучення кісток: класифікація, будова та розташування в тілі. Адаптація скелету до фізичних навантажень. Хімічний склад кісток. Види кісткової тканини. Будова остеоону. Різні форми кісток і розташування їх в організмі людини. Будова трубчастої кістки. Основні види сполучень кісток. Будова суглобу, його основні і допоміжні елементи. Осі та площини тіла людини. Види рухів в суглобах.

Змістовий модуль 3. Анатомія опорно-рухового апарату. Будова скелету.

Тема 3. Анатомія опорно-рухового апарату. Будова скелету. Кістки мозкового та лицьового відділів черепа. Будова скелету хребта, будова грудної клітки. Будова скелету тазу. Будова скелету тазу: основні утвори клубової, лобкової, сідничної кісток; форма, будова та рухи в клубовокрижовому суглобі та лобковому сімфізі; відмінності чоловічого та жіночого тазу. сім Будова скелету хребта: структури хребця (тіло, дуга, хребцевий отвір і відростків); особливості будови хребців шийного, грудного, поперекового, крижового та куприкового відділів; сполучення хребців різних відділів; вигини хребта людини. Будова грудної клітки: будова груднини (рукоятка, тіло, мечоподібний відросток) та ребер, їх сполучень з грудниною та хребцями; реберна дуга. Кістки мозкового та лицьового відділів черепа. Отвори, канали, пазухи, комірочки кісток черепа. Сполучення кісток черепа. Тім'ячка черепа новонародженого. Адаптація скелету тулуба і черепа до тренувальних навантажень

Тема 4. Будова скелету. Будова кісток плечового поясу. Будова вільної нижньої кінцівки. Будова кісток плечового поясу: ключиця, її груднинний та акроміальний кінці; лопатка – її медіальний та латеральний краї, нижній кут лопатки, акроміон та дзьобоподібний відросток; форма, будова та рухи в груднинноключичному та ключичноакроміальному суглобах. Будова скелету вільної верхньої кінцівки: основні утвори плечової, ліктьової, променевої та кісток кисті; форма, будова та рухи в плечовому, ліктьовому суглобах та суглобах кисті. Будова вільної нижньої кінцівки: основні утвори стегнової, великої та малої гомілкових кісток та кісток стопи; форма, будова та рухи в кульшовому, колінному суглобах та суглобах стопи. Адаптація скелету кінцівок до фізичних навантажень.

Змістовий модуль 4. Міологія

Тема 5. Види м'язової тканини, будова та класифікація м'язів. Ультраструктура м'язової тканини: скелетної, гладенької та серцевої; відмінності в будові; особливості будови скелетної м'язової тканини. Будова скелетного м'язу – його основні й допоміжні елементи, форма, початок (точка фіксації) та прикріплення (рухома точка). Класифікація скелетних м'язів за різними чинниками. Вплив фізичних навантажень на будову і функції скелетних м'язів.

Змістовий модуль 5 Анатомія опорно-рухового апарату. Будова, топографія і функції м'язів

Тема 6. Будова, топографія і функції м'язів плечового поясу. Будова, топографія та функції м'язів тазового поясу Будова, топографія і функції м'язів плечового поясу: м'язи, які здійснюють рухи плечового поясу вперед, назад, догори, донизу, колові рухи. Будова, топографія м'язів плеча відповідно до їх функцій – згиначів розгиначів, відвідних-привідних, пронаторів-супінаторів. Будова, топографія м'язів передпліччя відповідно до їх функцій – передньої - згиначів і задньої - розгиначів. Будова і топографія м'язів кисті, їх роль у формуванні трудових навичок. Функціональні групи м'язів, які виконують рухи в плечовому, ліктьовому та суглобах кисті. Будова, топографія та функції м'язів тазового поясу, стегна: м'язи передньої та задньої поверхні стегна, які виконують рухи в кульшовому та колінному суглобах (згинання, розгинання стегна, відведення, приведення стегна, пронація-супінація стегна, колові рухи стегна). Будова, топографія і функції м'язів гомілки: м'язи передньої та задньої поверхні гомілки, які виконують рухи в колінному та гомілковостопному суглобах (згинання розгинання, пронацію-супінацію і колові рухи гомілки). Будова, топографія і функції м'язів тильної і підшовної поверхні стопи, які виконують рухи в гомілковостопному суглобі та суглобах стопи. М'язи стопи, які виконують ресорну функцію.

Тема 7. Будова, топографія і функція тулуба. М'язів шії, жувальних та мимічних м'язів. Будова, топографія і функція м'язів спини (глибокі та поверхневі), грудей (поверхневих, глибоких, міжреберних м'язів) та живота (поверхневих та глибоких). М'язи, які утворюють черевний прес, сприяють прямоходінню, осанці. М'язи, які приймають участь в акті вдиху і видиху. Будова, топографія і функції поверхневих та глибоких м'язів шії, які виконують рухи голови – вперед-назад, праворуч-ліворуч. Будова, топографія і функції жувальних та мимічних м'язів. Роль мимічних м'язів в спортивній діяльності. Адаптаційні зміни м'язів до фізичного навантаження.

Тема 8. Нервова тканина. Спинний мозок. Головний мозок Соматична система. Будова нейрону (тіло, нейрит, дендрит) та нейроглії. Поняття "нерв", "синапс", "рецептор", "рефлекторна дуга". Функціональна класифікація нервів. Топографія та зовнішня будова спинного мозку (оболонки мозку, потовщення, борозни, корінці, вузли (ганглії), спинномозкові нерви (сегменти). Внутрішня будова спинного мозку, взаємне розташування сірої речовини та білої речовини. Функції передніх, задніх і середніх рогів, стовпів, центрального каналу. Будова білої речовини, розташування передніх, задніх і бічних канатиків. Провідні шляхи спинного мозку. Адаптаційні зміни в нейронах, нервах та спинному мозку під впливом фізичних навантажень. Ембріогенез та загальна будова нервової системи людини. Будова і функції структур стовбура головного мозку: довгастого мозку, мосту, середнього та проміжного мозку. Будова мозочка і його функції. Зовнішня і внутрішня будова півкуль великого мозку. Цитоархітектоніка кори головного мозку. Локалізація кіркових центрів. Топографія шлуночків головного мозку. Черепномозкові нерви. Адаптаційні зміни в головному мозку під впливом фізичних навантажень.

Тема 9. Вегетативна нервова система. Органи чуття. Відділи периферичної нервової системи, їх функціонування в організмі. Анатомія вегетативної нервової системи: будова і функції симпатичної та парасимпатичної частини, їх центральні та периферичні відділи. Відмінності в будові симпатичної і парасимпатичної нервової системи, локалізація вищих підкоркових центрів автономної нервової системи. Відмінності в будові соматичної та автономної системи. Реакція симпатичного та парасимпатичного відділів вегетативної нервової системи на фізичне навантаження. Загальна характеристика органів чуття. Поняття „аналізатор”, його відділи, класифікація органів чуття. Будова органу зору: оболонки і ядро очного яблука та його допоміжний апарат. Кіркові та підкіркові центри зору. Будову органу смаку, особливості розташування смакових бруньок. Будова органу нюху – розташування нюхових рецепторів, кіркових центрів нюху. Будову органу слуху: зовнішнього (звукопоглинального), середнього (передавача звуку) і внутрішнього (звукосприймального) відділів, локалізація кіркових і підкіркових центрів слуху. Будова органу рівноваги (вестибулярного апарату), його відділів: перетинчастого лабіринту, півколових протоків, сферичного та еліптичного мішечка, присінка, локалізація підкіркових і кіркових центрів рівноваги. Адаптація органів чуття до фізичних навантажень.

Змістовий модуль 7 Серцево-судинна система (кровоносна та лімфатична).

Тема 10. Серцево-судинна система (кровоносна та лімфатична) Загальна будова і функціонування судинної системи, класифікація судин, відмінності в будові артерій еластичного, змішаного та м'язового типу, особливості будови вен (структура стінок, клапанів), будова мікроциркуляторного русла. Загальні закономірності ходу і розгалуження судин. Серце, мале та велике кола кровообігу (будова, функції). Будова і топографія серця: форма, поверхні, краї, межі, будова стінок, камер, клапанного апарату, провідної системи серця, судин серця. Судини, які впадають у праве передсердя, їх функції. Судини, які закінчуються в лівому передсерді, їх функції. Судина, яка починається в правому шлуночку, її розгалуження, функції. Судина, яка починається в лівому шлуночку, її розгалуження, функції. Будова малого та великого кіл кровообігу. Роль лімфатичної системи для функціонування організму, її зв'язок з кровоносною системою. Будова органів лімфатичної системи: капілярів, судин, стовбурів (яремних, підключичних, бронхосередостінних, кишечного та поперекових), протоків (грудної та правої лімфатичної), вузлів, селезінки. Відмінності в будові лімфатичної і кровоносної систем. Перебудова всіх ланок серцево-судинної системи до фізичних навантажень.

Змістовий модуль 8 Система дихання.

Тема 11. Анатомія дихальної системи. Будова слизової оболонки стінок порожнини носа, носових раковин і носових ходів, локалізація нюхових рецепторів. Топографія хрящів, м'язів, гортані. Будова порожнини гортані – форма, відділи, складки слизової оболонки. Будова голосового апарату. Особливості будови трахеї, бронхів, бронхіального древа. Будова легеневої частки, часточки, ацинусу. Загальна будова легень, плеври. Середостіння: органи, які розташовані у передньому і задньому середостінні. Допоміжний апарат дихання. Адаптація органів дихання до фізичних навантажень

Змістовий модуль 9. Анатомія травної, системи виділення та статеві систем.

Тема 12. Анатомія травної системи. Будова органів ротової порожнини (м'яке та тверде піднебіння, особливості будови язика, розташування слинних залоз, будова і форма зубів). Будова глотки і стравоходу. Топографія, стінки, краї, частини, залози і сфінктери шлунка. Будова тонкого кишечника, його відділів (дванадцятипалої, порожньої, клубової), особливості будови слизової оболонки тонкої кишки (ворсинок), сфінктерів (одді, ілеоцекальної заслінки). Роль відділів у процесі травлення. Будова відділів товстого кишечника (сліпої кишки з червоподібним відростком, відділів ободової кишки, і прямої), особливості будови стінок товстої кишки, ануса. Роль відділів у процесі травлення. Порожнини – черевна, очеревинна, їх топографія. Будова очеревини, брижів, зв'язок, сумок, сальників. Функції, топографія і

анатомія печінки (поверхні, краї, ворота, оболонки, частки, сектори, сегменти, ацинус), роль і розміщення жовчного міхура, жовчних протоків. Роль і розташування підшлункової залози, будова, частини залози, які виконують ендокринну і екзокринну функції. Адаптація системи травлення в процесі тренування.

Тема 13. Анатомія системи виділення та статевої системи Роль шкіри, органів дихання, травлення, як органів системи виділення. Будова шкіри та її похідних (волосся, нігті). Топографія, оболонки, форма, поверхні, краї, ворота, судини нирок. Будова ниркової миски і чашок, паренхіми нирок. Будова нефрону – мальпігієвого тільця, системи каналців. Роль нефрону у процесі сечоутворення. Будова сечовивідних шляхів – сечоводу, сечового міхура, сечівника. Відмінності в будові жіночого і чоловічого сечівника. Будова зовнішніх та внутрішніх статевих органів чоловіка та жінки. Адаптація системи виділення в процесі тренування.

Змістовий модуль 10. Морфологічні особливості фізичного розвитку

Тема 14. Морфологічні особливості фізичного розвитку. Види антропометричних досліджень. Поняття про фізичний розвиток. Конституціональні типи. Акселерація. Методи дослідження фізичного розвитку. Соматоскопія. Антропометрія. Інструментально-функціональні методи обстеження. Променеві методи діагностики. Ультразвукові методи діагностики. Радіоізотопна діагностика. Ендоскопічні методи дослідження. Лабораторна діагностика в процесі лікарського контролю. Основні методи обстеження серцево-судинної системи, системи зовнішнього дихання, крові, ендокринної системи, органів виділення, нервово-м'язового апарату. ЕКГ-контроль в спортивній медицині.

Тема 15. Функціональний стан центральної нервової системи, методики дослідження й оцінки нервової системи у спортсменів. Комплексне лікарське обстеження осіб, що займаються фізкультурою і спортом. Дослідження комплексу морфо-функціональних показників, які визначають рівень фізичної працездатності і рівень вікового і біологічного розвитку індивідуума в момент обстеження.

Тема 16. Морфологічні особливості фізичного розвитку Загальнобіологічні основи адаптації організму спортсмена до фізичних навантажень. Спорт як фактор впливу на біологічну і соціальну природу людини. Пристосованість організму спортсмена до тренувальних та змагальних навантажень. Гомеостаз. Принцип надлишкової організації організму. Поняття про адаптацію, фактори адаптації, її види. Стадії адаптації. Морфологічні прояви компенсаторно-приспосувальних процесів.

Тема 17. Поняття про гіпертрофію, її види. Зміни, які відбуваються в клітинах при гіпертрофії. Атрофія, її прояви. Морфологічні особливості фізичного розвитку. Поняття про фізичний розвиток людини. Фактори, що впливають на фізичний розвиток. Особливості фізичного розвитку у спортсменів різних спеціалізацій. Роль спадковості. Методи вивчення морфофункціональних особливостей організму спортсмена.

Тема 18. Поняття про антропометрію. Основні вимоги при проведенні антропометричних обстежень. Антропометричний інструментарій, його характеристика. Антропометричні точки, місця їх визначення. Визначення поздовжніх, поперечних (діаметрів) і обвідних розмірів тіла. Визначення товщини шкірно-жирових складок. Рентгенографічний метод дослідження. Використання сучасних методів вивчення закономірностей адаптації організму до фізичних тренувань. Загальні розміри і склад тіла.

Тема 19. Поняття про тотальні розміри тіла: довжина, вага, обвід грудної клітки. Склад тіла людини. Моделі складу тіла людини.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція	Вступ до анатомії. Будова клітини. Сполучна тканина.	4		щотижня
Лабораторн е заняття	Вступ до анатомії. Рівні організації організму людини. Будова клітини. Види тканин. Сполучна тканина.	4		щотижня
Самостійна робота	Основні типи тканин, їх функції. Види сполучної тканини і розташуванням її в організмі людини. Роль остео-, фібро-, хондробластів; остео-, фібро-, хондроцитів; остео-, фібро-, хондрокластів.			щотижня
Лекція	Остеологія: класифікація та будова кісткової тканини, кісток	4		щотижня

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Лабораторн е заняття	Остеологія: класифікація та будова кісткової тканини, кісток. Сполучення кісток.	4		<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Сполучення кісток черепа. Тім'ячка черепа новонародженого. Адаптація скелету тулуба і черепа до тренувальних навантажень			<i>щотижня</i>
Лекція	Анатомія опорно-рухового апарату. Будова скелету	4		<i>щотижня</i>
Лабораторн е заняття	Анатомія опорно-рухового апарату. Будова скелету. Кістки мозкового та лицьового відділів черепа. Будова скелету хребта, будова грудної клітки. Будова скелету тазу.	4		<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Кістки мозкового та лицьового відділів черепа. Отвори, канали, пазухи, комірочки кісток черепа. Сполучення кісток черепа. Тім'ячка черепа новонародженого. Адаптація скелету тулуба і черепа до тренувальних навантажень			<i>щотижня</i>
Лабораторн е заняття	Будова скелету. Будова кісток плечового поясу. Будова вільної нижньої кінцівки.	4		<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Будова, топографія і функції м'язів плечового поясу. Будова, топографія та функції м'язів тазового поясу			<i>щотижня</i>
Лекція	Міологія. Види м'язової тканини будова та класифікація м'язів.	4		<i>щотижня</i>
Лабораторн е заняття	Види м'язової тканини, будова та класифікація м'язів	4		<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Будова, топографія і функції поверхневих та глибоких м'язів шиї, які виконують рухи голови – вперед-назад, праворуч-ліворуч. Будова, топографія і функції жувальних та м'язів. Роль м'язів в спортивній діяльності. Адаптаційні зміни м'язів до фізичного навантаження.			<i>щотижня</i>
Лекція	Анатомія опорно-рухового апарату. Будова, топографія і функції м'язів	4		<i>щотижня</i>
Лабораторн е заняття	М'язи, які утворюють черевний прес, сприяють прямоходінню, осанці. М'язи, які приймають участь в акті вдиху і видиху.	4		<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Будова, топографія і функції поверхневих та глибоких м'язів шиї, які виконують рухи голови – вперед-назад, праворуч-ліворуч. Будова, топографія і функції жувальних та м'язів.			<i>щотижня</i>
Лекція	Нервова система людини.	4		<i>щотижня</i>
Лабораторн е заняття	Нервова тканина. Спинний мозок. Головний мозок Соматична система. Вегетативна нервова система. Органи чуття	4		<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Нервова тканина. Спинний мозок. Головний мозок Соматична система.			<i>щотижня</i>
Лекція	Вегетативна нервова система. Органи чуття	4		<i>щотижня</i>
Лабораторн е заняття	Вегетативна нервова система. Органи чуття	4		<i>щотижня</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Лекція	Серцево-судинна система (кровоносна та лімфатична)	4		щотижня
Лабораторн е заняття	Анатомія серцево-судинної системи Будова серця.	4		щотижня
Самостійна робота	Анатомія серцево-судинної системи. Функції, будова, крові та серця.			щотижня
Лекція	Анатомія дихальної системи	2		щотижня
Лабораторн е заняття	Будова слизової оболонки стінок порожнини носа, носових раковин і носових ходів, локалізація нюхових рецепторів.	4		щотижня
Самостійна робота	Будова легеневої частки, часточки, ацинусу. Загальна будова легень, плеври. Середостіння: органи, які розташовані у передньому і задньому середостінні			щотижня
Лекція	Анатомія травної системи людини	2		щотижня
Лабораторн е заняття	Органи травлення. Роль шкіри, органів дихання, травлення, як органів системи виділення. Будова шкіри та її похідних (волосся, нігті).	4		щотижня
Лекція	Анатомія видільної системи людини	2		щотижня
Лабораторн е заняття	Будова ниркової миски і чашок, паренхіми нирок. Будова нефрону – мальпігієвого тільця, системи каналців. Роль нефрону у процесі сечоутворення	2		щотижня
Самостійна робота	Топографія, оболонки, форма, поверхні, краї, ворота, судини нирок			
Лекція	Морфологічні особливості фізичного розвитку	2		щотижня
Лабораторн е заняття	Морфологічні особливості фізичного розвитку. Види антропометричних досліджень. Поняття про фізичний розвиток..	4		щотижня
Самостійна робота	Конституціональні типи. Акселерація. Методи дослідження фізичного розвитку. Соматоскопія. Антропометрія			щотижня

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
1	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Загальні принципи будови клітин. 2. Будова і функції окремих органел клітини. 3. Основні типи тканин, їх	може отримати 5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,2 до 0,5 балів за кожне правильно	1

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		функції. 4. Види сполучної тканини і розташуванням її в організмі людини 5. Адаптація скелету до фізичних навантажень. 6. Хімічний склад кісток. 7. Види кісткової тканини	позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	
	Лабораторне завдання –	Вимоги до виконання та оформлення: Оцінюються завдання лабораторного заняття. Здатність використовувати під час навчання та виконання завдань базові знання про будову та функції основних систем в організмі людини, їх взаємозв'язки між собою та зовнішнім середовищем, та їх значення у фізичній культурі і спорту, для здоров'я людини.	Аналогічно першому завданню	5
Усього за ЗМ 1	2			6
Змістовний модуль №2	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Класифікація та будова кісткової тканини, кісток. 2. Сполучення кісток: 3. Основні види сполучень кісток. 4. Будова суглобу, його основні і допоміжні елементи. 5. Осі та площини тіла людини. 6. Види рухів в суглобах.	Максимально студент може отримати 5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,2 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	
	Лабораторне завдання – виконання лабораторна робота, що містить завдання послідовного, логічного оформлення протоколу	Аналогічно першому завданню	Аналогічно першому завданню	5
Усього за ЗМ 2	2			6
3	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Будова кісток плечового поясу: 2. Будова скелету тазу:	Аналогічно першому завданню	1

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		3. Будова скелету хребта: 4. Будова грудної клітки 5. Кістки мозкового та лицьового відділів черепа. 6. Будова кісток плечового поясу. 7. Будова вільної нижньої кінцівки.		
	Лабораторне завдання – виконання лабораторна робота, що містить завдання послідовного, логічного оформлення протоколу	Аналогічно першому завданню	Аналогічно першому завданню	5
Усього за ЗМ 3	2			6
4	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Види м'язової тканини. 2. Будова та класифікація м'язів. 3. Вплив фізичних навантажень на будову і функції скелетних м'язів.	Максимально студент може отримати 5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,2 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	1
	Лабораторне завдання – виконання лабораторна робота, що містить завдання послідовного, логічного оформлення протоколу	Аналогічно першому завданню	Аналогічно першому завданню	5
Усього за ЗМ 4	2			6
5	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Будова, топографія і функції м'язів плечового поясу. 2. Будова, топографія та функції м'язів тазового поясу 3. Будова, топографія і функції м'язів гомілки 4. Будова, топографія і функція тулуба. 5. М'язів шиї, жувальних та мімічних м'язів.	Аналогічно першому завданню	1
	Лабораторне завдання – виконання лабораторна робота, що містить завдання послідовного,	Аналогічно першому завданню	Аналогічно першому завданню	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

	логічного оформлення протоколу			
Усього за ЗМ 5	2			6
6	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Нервова тканина. 2. Спинний мозок. 3. Головний мозок 4. Соматична система. 5. Вегетативна нервова система. 6. Органи чуття.	Максимально студент може отримати 5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,2 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.	1
	Лабораторне завдання – виконання лабораторна робота, що містить завдання послідовного, логічного оформлення протоколу	Аналогічно першому завданню	Аналогічно першому завданню	5
Усього за ЗМ 6	2			6
7	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Загальна будова і функціонування судинної системи. 2. Класифікація судин. 3. Загальні закономірності ходу і розгалуження судин. 4. Будова і топографія серця: форма. 5. Будова малого та великого кіл кровообігу. 6. Будова органів лімфатичної системи. 7. Відмінності в будові лімфатичної і кровоносної систем.	Аналогічно першому завданню	1
	Лабораторне завдання – виконання лабораторна робота, що містить завдання послідовного, логічного оформлення протоколу	Аналогічно першому завданню	Аналогічно першому завданню	5
Усього за ЗМ 7	2			6
8	Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle	Питання для підготовки: 1. Будова верхніх дихальних шляхів 2. Будова порожнини гортані 3. Особливості будови трахеї, бронхів,	Максимально студент може отримати 5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,2 до 0,5 балів за кожне правильно	1

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

		<p>бронхіального дерева. 4. Загальна будова легень, плеври. 5. Допоміжний апарат дихання.</p>	<p>позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.</p>	
	<p>Лабораторне завдання – виконання лабораторна робота, що містить завдання послідовного, логічного оформлення протоколу</p>	<p>Аналогічно першому завданню</p>	<p>Аналогічно першому завданню</p>	5
<p>Усього за ЗМ 8</p>	2			6
9	<p>Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle</p>	<p>Питання для підготовки: 1. Будова органів ротової порожнини. 2. Будова глотки і стравоходу. 3. Будова тонкого кишечника 4. Функції, топографія і анатомія печінки 5. Особливості будови стінок товстої кишки. 6. Роль шкіри, органів дихання, травлення, як органів системи виділення. 7. Будова нефрону 8. Будова сечовивідних шляхів 9. Будова зовнішніх та внутрішніх статевих органів чоловіка та жінки.</p>	<p>Аналогічно першому завданню</p>	1
	<p>Лабораторне завдання – виконання лабораторна робота, що містить завдання послідовного, логічного оформлення протоколу</p>	<p>Аналогічно першому завданню</p>	<p>Аналогічно першому завданню</p>	5
<p>Усього за ЗМ 9</p>	2			6
10	<p>Теоретичне завдання – тестування на СЕЗН Moodle</p>	<p>Питання для підготовки: 1. Загальнобіологічні основи адаптації організму спортсмена до фізичних навантажень . 2. Поняття про фізичний розвиток людини. 3. Фактори, що впливають на фізичний розвиток. 4. Особливості фізичного розвитку у</p>	<p>Максимально студент може отримати 5 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує від 0,2 до 0,5 балів за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.</p>	1

		спортсменів різних спеціалізацій.		
	Лабораторне завдання – виконання лабораторна робота, що містить завдання послідовного, логічного оформлення протоколу	Аналогічно першому завданню	Аналогічно першому завданню	5
Усього за ЗМ 10	2			6
Усього за змістові модулі	20			60

Підсумковий контроль

Залік / Екзамен	Теоретичне завдання (екз. тести на СЕЗН Moodle + екз. білети)	<p>1.Будова печінки. 2. Будова верхніх дихальних шляхів. 3.Будова головного мозку. 4. Будова грудної клітки. 5. Будова дихальної системи. 6. Будова жовчного міхура і його роль в травленні. 7. Будова і функції довгастого мозку. 8. Будова і функції заднього мозку. 9. Будова і функції кори головного мозку. 10. Будова і функції мікроциркуляторного русла. 11. Будова і функції повітроносних дихальних шляхів. 12. Будова і функції проміжного мозку. 13. Будова і функції соматичної нервової системи. 14. Будова і функції спинного мозку. 15. Будова і функція великих півкуль головного мозку. 16. Будова і функція нейронів, нейроглії. Їх види, функція. 17. Будова і функція підшлункової залози. 18.Будова і функція сечовидільної системи. 19. Будова камер серця, клапанного апарату і провідної системи серця. 20. Будова клітини. Структурні елементи, їх функція. 21. Будова кровоносної системи (кола, органи). 22. Будова легенів, структурно-функціональна одиниця легенів, судини легень. 23.</p>	<p><i>Тестові завдання</i> містять 1 правильну відповіді з 4 наданих. Студент отримує 0,2 бали за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді. Максимально 10 балів. <i>Розподіл балів за питаннями екзаменаційного білету, виходячи з максимальних 21 балу:</i> - перше, друге, третє завдання: теоретичні питання, які оцінюються за семибальною шкалою («відмінно» - 7-6 балів, «добре» - 5 балів, «задовільно» - 4-3 бали, «незадовільно» - 2-0 балів). Для оцінки виконання завдань екзаменаційного білету використовуються такі критерії оцінювання відповіді студента: 4-3 бали – відповідь студента неповна, неглибока, містить неточності, недостатньо чіткі і правильні формулювання термінів, порушення послідовності у викладі матеріалу, студент відчуває труднощі при застосуванні теоретичних знань при рішенні практичних</p>	31 (10+21)
-----------------	---	---	--	---------------

	<p>Будова м'язу як органу – основні та допоміжні елементи, класифікація м'язів.</p> <p>24. Будова нирки.</p> <p>25. Будова органів ротової порожнини.</p> <p>26. Будова органів слуху і рівноваги.</p> <p>27. Будова органу зору. 28. Будова серцево-судинної системи. 38. Будова серця (розташування, стінки, порожнини, клапани, провідна система, вхідні і вихідні судини серця). 29. Будова скелету верхньої кінцівки.</p> <p>30. Будова скелету голови (череп).</p> <p>30. Будова скелету нижньої кінцівки.</p> <p>31. Будова скелету хребта, сполучення хребців. Відмінності в будові хребців різних відділів.</p> <p>32. Будова спинного мозку.</p> <p>33. Будова суглобу – основні та допоміжні елементи, класифікація. Поняття про осі обертів. 34. Будова трубчастих кісток (обов'язкові елементи, зони росту). 35. Будова шкіри.</p> <p>36. Види антропометричних досліджень в спорті та фізичній культурі.</p> <p>37. Види сполучної тканини організму людини. Розташування і функції.</p> <p>38. Відмінності в будові і функціях відділів вегетативної нервової системи.</p> <p>39. Відмінності в будові хребців різних відділів. 40. Вплив фізичних навантажень на будову і функції скелетних м'язів. 41. Класифікація з'єднань кісток скелета (структура, функція).</p> <p>42. Класифікація і функції сполучної тканини.</p> <p>43. Класифікація кісток організму людини. Особливості будови кожного виду кісток.</p> <p>45. Класифікація м'язової тканини організму людини. Відмінності в розташуванні, будові і функції.</p>	завдань.
--	---	----------

		<p>46. Класифікація суглобів (вид, форма, вісі обертання). 47. М'яз як орган. Класифікація м'язів. 48. М'язи верхньої кінцівки – класифікація за функціями. 49. М'язи гомілки і стопи – класифікація за функціями. 50. М'язи передпліччя і кисті – класифікація за функціями. 51. М'язи плеча – класифікація за функціями. 52. М'язи плечового поясу – класифікація за функціями. 53. М'язи стегна – класифікація за функціями 54. Морфологічні особливості кровоносних судин різного калібру. 55. Нервова тканина. Походження, функції. Види нервових клітин. 56. Перебудова всіх ланок серцево-судинної системи до підвищених фізичних навантажень. 57. Перечислити відділи головного мозку. Будова і функції мозочка. 58. Скелет верхньої кінцівки. 59. Сполучення кісток нижньої кінцівки. 60. Структура і принципи функціонування великого, малого кіл кровообігу. 61. Структура і функції вегетативної нервової системи. 62. Структура і функції печінки. 63. Структура нефрону. Його роль в утворенні сечі. 64. Структура, функції різних відділів травного тракту. 65. Характеристика функціональних груп м'язів тулуба. 66. Хрящова тканина. Структура, функція. Види хрящів.</p>		
	<p>Практичне завдання</p>	<p>Публічна презентація обґрунтованого з точки зору вікових морфофункціональних особливостей дітей плану впровадження здоров'язбережувальних заходів у закладах освіти. Відповідь студента з вивчення курсу Нормальна анатомія</p>	<p>3-4 бали – відповідь студента неповна, неглибока, містить неточності, недостатньо чіткі і правильні формулювання термінів, порушення послідовності у викладі матеріалу, студент відчуває</p>	<p>9</p>

		людини	труднощі при застосуванні теоретичних знань при рішенні практичних завдань; 5-7 балів – відповідь студента досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності, недостатня чіткість у визначенні понять; 8-9 балів – відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. Відповідь повна, глибока з елементами аналізу, творчості, логічна і послідовна. Студент доцільно використовує вивчений матеріал при рішенні практичних завдань, робить узагальнюючі висновки.	
Усього підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Боярчук О. Д. Фізіологія (ВНД та вікова) з основами генетики : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луганськ : ЛНУ, 2014. 374 с.
2. Вовканич Л. С. Вікова анатомія і фізіологія : навч. посіб. для практ. занять. Львів : ЛДУФК, 2016. 208 с.
3. Гжегоцький М. Фізіологія : навчально-методичний посібник до практичних занять та самостійної роботи. Київ : Нова книга, 2019. 464 с.
4. Джон Хемптон, Джоанна Хемптон. Основи ЕКГ : підручник. Київ : Медицина, 2020. 234 с.
5. Іонов І. А. Фізіологія вищої нервової діяльності : навч. посіб. Харків : Петров В. В., 2017. 143 с.
6. Іванська О.В., Дорошенко В.В. Фізіологія людини : методичні рекомендації до лабораторних занять для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійних програм «Фізичне виховання», «Спорт», «Фітнес та рекреація» Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 55 с. УДК: 612(076.5)I-227

Додаткова:

1. Гречко К. М., Власенко К. Л. Фізіологія людини : практикум для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напрямів підготовки «Фізичне виховання», «Спорт», «Здоров'я людини». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2015. 62 с.
2. Карвацький І. М. Фізіологія : навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів. Київ : Книга Плюс, 2020. 276 с.
3. Комісова Т. Є. Вікова анатомія та фізіологія людини : навчальний посібник. Харків : Петров В.В., 2021. 112 с.
4. Лук'янцева В. Г. Фізіологія людини : навч. посіб. Київ : Олімпійська література, 2018. 182 с.
5. Мороза В. М., Йолтухівського М. В. Фізіологія. Короткий курс : навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2019. 392 с.
6. Сидоренко П. І. Бондаренко Г.О., Куц С.О. Анатомія та фізіологія людини Київ Медицина, 2015. 199 с.
7. Комісова Т. Є. Вікова анатомія та фізіологія людини. Харків ФОП Петров В. В., 2021. 112 с.
8. Шевченко О.О., Левон М.М. Анатомія людини в тестових завданнях. Київ Олімпійська література, 2016. 376 с.
9. Шелепенко О.І. Біологія людини в таблицях і схемах. *Біологія*. 2020. №25/26/27. С.62–68.
10. Anatomical Differences between Children and Adults. *International Journal of Scientific Research and Management (IJSRM)*. 8(5): 355-359, 2020.
11. Ian Peate, Elizabeth Gormley-Fleming. *Fundamentals of Children and Young People's Anatomy and Physiology A Textbook for Nursing and Healthcare Students, Second Edition*. John Wiley & Sons Ltd. Published, 2021. 528 p.

Інформаційні ресурси

1. Аносов В.Х., Хоматов Н.Г., Сидоряк В.Г. Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни. URL: lib.mdpu.org.ua/.../anosov_vkh_khomatov_ng_sidorjak_vkova_fzologija_z_osnovami_s_hklno_ggni.html.
2. Human anatomy and physiology (Анатомія та фізіологія людини). URL: <https://www.khanacademy.org/science/health-and-medicine/human-anatomy-and-physiology>
3. Advanced circulatory system physiology (Фізіологія системи кровообігу) . URL: <https://www.khanacademy.org/science/health-and-medicine/circulatory-system>
4. Advanced respiratory system physiology (Розширена фізіологія дихальної системи). URL: <https://www.khanacademy.org/science/health-and-medicine/respiratory-system>
5. Advanced endocrine system physiology (Розширена фізіологія ендокринної системи). URL: <https://www.khanacademy.org/science/health-and-medicine/advanced-endocrine-system>
6. Advanced nervous system physiology (Розширена фізіологія нервової системи). URL: <https://www.khanacademy.org/science/health-and-medicine/nervous-system-and-sensory-infor>
7. Advanced gastrointestinal physiology (Розширена фізіологія шлунково-кишкового тракту). URL: <https://www.khanacademy.org/science/health-and-medicine/gastro-intestinal-system>
8. Advanced muscular-skeletal system physiology (Розширена фізіологія опорно-рухової системи). URL: <https://www.khanacademy.org/science/health-and-medicine/advanced-muscular-system>
9. Executive systems of the brain (Виконавча система головного мозку). URL: <https://www.khanacademy.org/science/health-and-medicine/executive-systems-of-the-brain>
10. Атлас з анатомії людини Acland's. URL: http://www.med-edu./basic-science/anatom/acland_anatomy
11. Анатомія, фізіологія, біологія і генетика, цікаві статті про людину. URL: <http://medinform.net/human/anatomy>.

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лабораторних занять. Будь ласка, беріть участь у обговоренні, навіть якщо соромитесь чи не впевнені у своїх знаннях!

Пропуски можливі лише з поважної причини. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Накопичення відпрацьованих неприпустиме! За умови

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *plagiat*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу elena-ivanskaya@ukr.net У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем. Адреси типу user123@gmail.com не приймаються!

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yeds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

Гаряча лінія: Тел.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>